

Лучко М.Р.,
д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку
в державному секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

ОКРЕМІ ПИТАННЯ АУДИТУ В КОНСОЛІДОВАНИХ ГРУПАХ ПІДПРИЄМСТВ

Слід зазначити, що відповідальність за повсякденну діяльність консолідованої групи підприємств і її результати несе правління та рада директорів материнського підприємства та призначений ними адміністративний персонал. Вони мають забезпечувати: а) наявність навичок роботи та досконалу ділову репутацію тих працівників, які виконують поставлені завдання, особливо тих, що обіймають чільні посади; б) створення та додержання тактики, методики та процедур, пов'язаних з різними видами практики; в) побудову інформаційних комунікаційних систем для процесу управління; г) облікову політику та методи керування ризиками; ґ) дотримання чинних законодавчих актів; д) повний захист не лише учасників материнського підприємства, а й інвесторів та позикодавців.

Варто виділити такі особливі напрями аудиту консолідованої фінансової звітності, які слід ураховувати, складаючи програму аудиту:

- ✓ повнота й правильність вибору периметра консолідації;
- ✓ єдність облікової політики при складанні консолідованої звітності;
- ✓ правильність визначення частки меншості;
- ✓ повнота й правильність елімінування показників звітності;
- ✓ правильність розрахунку гудвіла.

В аспекті організації аудиту консолідованої фінансової звітності підлягають розкриттю такі питання:

- ✓ відповідальність керівників за залучення для проведення аудиту консолідованої фінансової звітності аудиторів, які володіють професійними спеціальними знаннями і практичними навичками і не мають конфлікту інтересів;

- ✓ доступ аудитора до звітів про здійснені попередні перевірки;
- ✓ доступ аудиторів до звітів системи внутрішнього аудиту, що необхідні для перевірки консолідованої звітності;
- ✓ безпосередній обмін даними між залученими аудитором і службою внутрішнього аудиту.

Визначимо особливості аудиту консолідованої фінансової звітності:

1) можливість діяльності підприємств консолідованої групи за межами митної території України (нерезиденти) – звітність формується згідно з вимогами законодавства країни, де провадить діяльність група, що потребує вищої кваліфікації аудиторів та їх знань фінансового та податкового законодавства;

2) необхідність дослідження правильності визначення порогу суттєвості для формулювання периметра консолідації з урахуванням вимоги забезпечення прозористі інформації про консолідовану групу;

3) консолідована фінансова звітність групи включає інформацію про наслідки діяльності й фінансовий стан групи в загальному, а не тільки окремих її учасників, що обумовлює висновок: аудитори зобов'язані розглядати можливість безперервності роботи не тільки консолідованої групи, а й кожного учасника.

Разом з тим, з точки зору оптимізації оподаткування, ефективного використання грошових і матеріальних ресурсів створення груп компаній приносить певні вигоди. Так, через перерозподіл податкового навантаження по податку на прибуток і ПДВ між підприємствами консолідованої (холдингової) групи шляхом проведення внутрігрупових операцій досягається недопущення вилучення з обороту такої групи компаній грошових коштів у бюджет.

Поглиблений аудит показує, що використання чітких схем мінімізації податкового навантаження пов'язано не з окремими регіонами, а з консолідованими групами підприємств. Так, для вертикально інтегрованих об'єднань підприємств властивим є перерозподіл податкового навантаження всередині групи шляхом виконання операцій експорту через угоди комісії. Також вони виконують операції через транзитні фірми із заниженням ціни реалізації на початку ряду та її збільшенням на його завершенні.

УДК 657.6

Мариніч І.О.,

к.е.н., доцент кафедри аудиту,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ АУДИТУ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СФЕР

Перспективи та концепції розвитку аудиту формуються під впливом великої кількості факторів зовнішньої та внутрішньої дії. Найзатребуванішим є аудит фінансової звітності, але також існує попит на виконання завдань з надання впевненості, в яких предметом завдання виступає не фінансова звітність, а її компоненти, статті та рахунки, а також інші об'єкти та інформація, наприклад, системи, процеси, фізичні характеристики тощо.

До спеціалізованих сфер аудиту відносять аудиторські завдання з перевірки фінансової звітності, складеної відповідно до концептуальних основ спеціального призначення; аудити окремих фінансових звітів, певних елементів, рахунків або статей фінансового звіту; а також завдання з надання звіту щодо узагальненої (консолідованої) фінансової звітності.

Аудиторська перевірка за спеціальним завданням проводиться з використанням методик і методів звичайної аудиторської перевірки, але з урахуванням особливостей об'єкту перевірки та поставлених перед аудитором завдань.